

N:o 25.

Af herr **T. Zetterstrand**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utfärdande i fråga om de ämbets- och tjänstemän, hvilkas tjänsteutöfning ej är af beskaffenhet att föranleda bärande af uniform, af förklarande, hvarigenom den skyldighet i detta afseende, som kan anses åligga dem, blifver upphäfd.

Vid 1878 års riksdag väcktes af herr A. P. Lind en motion, hvori bland annat hemställdes, att alla civile tjänstemäns uniformer måtte afskaffas och, där så funnes nödvändigt, ersättas med något enkelt tjänstetecken.

Det tillfälliga utskott inom Andra Kammaren, hvilket skulle utreda frågan, fann att motionären delvis underskattat behöfligheten af de civila uniformerna, samt att det funnes åtskilliga sådana, som icke utan verklig olägenhet kunde afskaffas, nämligen sådana, som bures af tjänstemän och betjante, hvilka stode i nära och liflig beröring med den stora allmänheten, såsom t. ex. de vid järnvägstrafiken, tull- och postverket anställde samt kronofogdar och länsmän. Hvad åter anginge de civila paraduniformerna ansåg utskottet, att desamma ej uppbares af tidsandan, som sträfvade att bringa orden: »dräkten gör icke mannen» till en allmänt verklig lefvande sanning, samt att det förty icke vore osannolikt att bruket af dessa uniformer vid uppvaktningar och dylikt inom en ej alltför aflägsen framtid komme att försvinna. I ändamål att påskynda ett dylikt försvinnande, hvilket skulle vara till ekonomisk fromma för en mängd ämbets- och tjänstemän, förordade utskottet en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan att Kungl. Maj:t täcktes i fråga om de ämbets- och tjänstemän, hvilkas tjänsteutöfning icke vore af beskaffenhet att föranleda bärande af uniform,

meddela sådant förklarande, hvarigenom den skyldighet i detta afseende, som kunde anses åligga dem, blefve upphäfd.

Denna utskottets hemställan blef med 98 röster mot 63 af Andra Kammaren bifallen, hvaremot Första Kammaren på hemställan af ett dess tillfälliga utskott afslog skrifvelseförslaget.

Under de 30 år som förflutit, sedan detta ärende inom Riksdagen behandlades, har måhända på vissa håll bruket af civila paraduniformer aftagit, men å andra sidan hafva sannolikt i många fall förslag till nya dylika uniformer under årens lopp fastställts. Huruvida tidsandan nu ställer sig mera bevågen gentemot ifrågavarande paraduniformer än för trettio år sedan, kan jag ej afgöra, men tror knappast att så är förhållandet. Vi veta emellertid alla, att benägenhet för lyx och öfverflöd är ett af vår nations största lyten, samt att sparsamheten ej står i synnerligt hög kurs i vårt land. Kan någonting från statsmakternas sida åtgöras för motverkande af lyxen och för främjande af sparsamhet, så synes mig, att man ej bör lämna något tillfälle därtill obegagnadt. Föreliggande fråga gäller ett ganska stort antal tjänstemän, af hvilka många hafva en mycket svag ekonomisk ställning, ja, en del ej ens erhållit ordinarie statstjänst. Bland dem finnas sådana, som efter långvariga akademiska studier och flerårig oafflönad verksamhet erhållit sin första anställning med mycket ringa inkomst. Af denna inkomst, som näppeligen räcker till de nödtorftigaste lefnadsbehovens tillfredsställande, än mindre till förräntande af gamla akademieskulder, nödgas de använda några hundratal kronor, någon gång utgörande ett helt års aflöning, till anskaffande af en paraduniform, hvaraf de endast högst sällan hafva användning. Det obilliga häri ligger ju i öppen dag och uppväges ingalunda af den tillfredsställda fåfängan hos en eller annan af dem, som är mera ytligt anlagd och måhända bättre ekonomiskt situerad. Hvad åter angår äldre statstjänare, så finnas säkerligen äfven bland dem många, som för anskaffande af medel till en paraduniform nödgas göra lån eller ställa sin familj på förknappning, hvilket ju är långt ifrån tilltalande. Men frågan kan och bör ses äfven från en annan synpunkt, som för oss ligger nära till hands. År efter annat förekomma till behandling inom Riksdagen frågor om höjning af lönerna för olika tjänstemannaklasser, och Riksdagen har ej velat undandraga sig att, i den mån statens tillgångar medgifvit, tillmötesgå billiga anspråk på löneförhöjningar. Att ingå på någon granskning af huru de enskilda personerna använda de erhållna lönetillskotten kan naturligen ej ifrågakomma, men däremot kan man ej med likgiltighet iakttaga, att löntagarna på grund af föräldrade bestämmelser nödgas använda en del af de ökade lönebeloppen till obe-

höfliga utgifter i stället för till ett välbehöfligt förbättrande af deras ekonomiska ställning.

Nu är det ju ej Riksdagens sak att taga befattning med dessa uniformfrågors ordnande, men att göra en framställning i ärendet till Kungl. Maj:t kan väl ej anses obefogadt, helst man ju bör vara tämligen förvissad därom, att Kungl. Maj:t, sedan frågan kommit på tal, skall vara lika angelägen att, så långt statsintresset medger, lindra statstjänarnes ekonomiska svårigheter ej allenast genom deras inkomsters ökande, utan äfven genom begränsande af sådana utgifter, som ej nödvändigtvis behöfva påläggas dem.

På grund häraf får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t i fråga om de ämbets- och tjänstemän, hvilkas tjänsteutöfning ej är af beskaffenhet att föranleda bärande af uniform, meddela sådant förklarande, hvarigenom den skyldighet i detta afseende, som kan anses åligga dem, blifver upphäfd.

Stockholm den 22 januari 1908.

T. Zetterstrand.
